
GRUNDNOTAT

Udenrigsministeriet
Nordgruppen

Til: Folketingets Europa-udvalg J.nr.: EUP, 400.P.2-0.
Fra: Udenrigsministeriet Dato: 9. februar 2006
Emne: **Lissabon-strategien og Kommissionens Fremskridtsrapport**

Lissabon-strategien og Kommissionens Fremskridtsrapport

Kom-dokument nr. COM(2006) 30 final

1. Resumé

I medfør af den relancerede Lissabon-strategi skal Kommissionen hvert år udarbejde en rapport om implementeringen af strategien. På baggrund af Kommissionens rapport vil Det Europæiske Råd hvert forår gøre status over fremskridt med implementeringen af strategien og beslutte eventuelle nødvendige justeringer. Kommissionens første årlige Fremskridtsrapport blev offentliggjort den 25. januar 2006. I centrum for rapporten er en evaluering af medlemslandenes nationale reformprogrammer. Vurderingen af Danmarks nationale reformprogram er altovervejende positiv, ligesom Kommissionen generelt anbefaler "flexicurity"-modellen. Desuden har Kommissionens rapport et særligt fokus på de globaliseringsemner, der blev drøftet på det uformelle topmøde på Hampton Court (især forskning og udvikling, universiteter, demografi og energi), som også bliver en del af forberedelsen af forårstopmødet.

2. Baggrund

I forbindelse med midtvejsevalueringen af Lissabon-strategien besluttede Det Europæiske Råd i marts 2005 at iværksætte en ny treårig cyklus for at forbedre implementeringen af strategien (den nuværende cyklus går fra 2005 til 2008).

Som udgangspunkt for denne cyklus og med grundlag i Det Europæiske Råd's konklusioner vedtog Rådet et sæt "integrerede retningslinjer". Disse udgøres af de overordnede økonomisk-politiske retningslinier (BEPG) samt retningslinjerne for beskæftigelsen (EG), som blev integreret til i alt 24 retningslinier. På basis af disse retningslinier har landene udarbejdet nationale reformprogrammer (NRP) i lyset af landenes specifikke situationer og behov. Reformprogrammerne blev tilsendt Kommissionen i efteråret 2005 og udgør grundlaget for gensidig overvågning og erfaringsudveksling mellem medlemslandene og for Kommissionens årlige evaluering i Fremskridtsrapporten om Lissabon-strategien. På baggrund af denne rapport vil Det Europæiske Råd gøre status over implementeringen af strategien og identificere de områder, der kræver større fælles opmærksomhed.

Globaliseringsemnerne fra Hampton Court (især forskning og udvikling, universiteter, demografi og energi) indgår også i Kommissionens Fremskridtsrapport.

Kommissionens Fremskridtsrapport og forberedelsen af forårstopmødet vil være på dagsordenen for en række rådsformationer: ECOFIN den 24. januar 2006, 14. februar 2006 og 14. marts 2006, Rådet for beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerbeskyttelse den 10. marts 2006, Miljørådet den 9. marts 2006, Uddannelsesrådet den 23. februar 2006 samt Konkurrenceevnerådet den 13. marts 2006, hvilket bidrager til, at ejerskabet for Lissabonstrategien bliver bredt funderet. Endvidere forventes der afholdt et ekstraordinært rådsmøde (energi) den 14. marts 2006.

I overensstemmelse med Sevilla-metoden skal Rådet forberede møderne i Det Europæiske Råd, hvor det næste forårstopmøde finder sted den 23.-24. marts 2006.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant, da der ikke er tale om et konkret forslag til retsakt.

4. Nærhedsprincippet

Da Lissabon-processen tager udgangspunkt i den åbne koordinationsmetode og de nationale kompetencer, vurderes nærhedsprincippet at være overholdt.

5. Formål og indhold

Fremskridtsrapporten indeholder to hoveddele: 1. Del er en generel, samlet vurdering af de nationale reformprogrammer (NRP) inklusiv konkrete forslag til handling inden udgangen af 2007 inden for fire politikområder, hvor evalueringen af NRP har tydeliggjort særlige mangler og udviklingspotentiale. Kommissionen opfordrer Det Europæiske Råd (DER) til at tage stilling til disse forslag på forårstopmødet i marts. 2. Del består af kapitler for hvert NRP, hvori Kommissionen giver en landespecifik vurdering. Derefter indgår der et større annex, der uddyber evalueringen indenfor makro-økonomi og mikro-økonomi samt et udkast til den Fælles Beskæftigelsesrapport for 2005-2006.

"Flexicurity"-modellen inddrages flere gange i Fremskridtsrapporten, bl.a. i 1. Del som en "best practice" for reformering af arbejdsmarkedet. Om end modellen ikke benævnes som dansk, er det dog alment kendt, at der sigtes til DK's arbejdsmarkedsmodel.

De fire politikområder og tilhørende konkrete handlingsforslag, som ifølge Kommissionen bør gennemføres inden udgangen af 2007, er:

- 1) Forskning, udvikling og universiteter; "Investing more in knowledge and innovation":
 - EU kan formentlig ikke nå det fælles mål om investeringer i forskning og udvikling (F&U) på 3 pct. af BNP i 2010 (det nuværende gennemsnit ligger på 1,9 pct. af BNP).

Medlemslandene (MS) bør i forbindelse med DER i marts sætte sig en realistisk målsætning for investeringer i F&U for 2010.

- Midlerne kan bl.a. findes ved et skifte i anvendelsen af statsstøttemidler uden en forøgelse af samlet statsstøtte (f.eks. ved at fordoble andelen af statsstøttemidler allokeret til F&U til 25 pct.).
- Den største bidragsandel til F&U bør være privat, hvilket kræver bedre markedsforhold, fri bevægelse for menneskelige ressourcer, effektive regler for ejendomsret m.m. Kommissionen foreslår også øgede skattemæssige incitamenter for private investeringer.
- En større andel af EU's strukturfonde bør gå til F&U, innovation og kommunikationsteknologi.
- Målet for investeringer i videregående uddannelser bør være at nå et investeringsniveau på 2 pct. af BNP i år 2010 (EU anvender i dag 1,28 pct. af BNP imod USA's 3,25 pct.) – f.eks. ved inden udgangen af 2007 at tillade og opfordre universiteterne og andre videregående uddannelsesinstitutioner til at søge private midler.
- Tekniske universiteter bør have et "technology transfer office", og et europæisk Teknologisk Institut bør oprettes. Færdigheder indenfor matematik og fysik skal forbedres, og det bør være obligatorisk, at skoleelever undervises i to fremmedsprog.
- Endvidere henvises der til DER's beslutning om øremærkning af strukturfondsmidler til Lissabon-relaterede formål.

2) Erhvervslivets rammevilkår; "Unlocking the business potential, particularly of SMEs" (Small and Middle-sized Enterprises):

- Ved udgangen af 2007 bør MS have oprettet en "one-stop shop" for nye entreprenører, dvs. ét enkelt sted – gerne med elektronisk adgang – hvor iværksættere hurtigt kan imødekomme samtlige administrative krav til oprettelsen af en ny virksomhed.
- Tidsrammen for oprettelse af ny virksomhed bør ved udgangen af 2007 halveres fra det nuværende gennemsnit på 29 dage – og siden hen til en uge eller mindre. Endvidere bør virksomhedsoprettelse være billigst muligt.
- Alle studerende bør have adgang til kurser i iværksætteri.
- Små og mellemstore virksomheders (SMV'er) aktiviteter på tværs af grænser bør gøres lettere ved implementering af pilotprojekter for hjemstatsbeskatning ("home state taxation").
- MS bør snarligt vedtage Kommissionens forslag om en moms "one-stop shop" – ét enkelt administrativt henvendelsessted – og modernisere toldsystemets procedurer.
- De finansielle instrumenter på fællesskabsniveau skal videreudvikles inden for Rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation – særligt af hensyn til SMV'er.
- MS bør udnytte strukturfondene indenfor dette område, især inden for den fremtidige finansieringsplan for fælles midler til SMV'er (JEREMIE).
- Inden udgangen af 2007 bør alle lande have en metodologi til at vurdere administrative byrder ved national lovgivning for erhvervslivet, særligt af hensyn til SMV'er, ligesom Kommissionen vurderer og forenkler EU-lovgivning. Kommissionen vil inden udgangen af 2007 afskaffe anmeldelsespligten for visse kategorier af mindre statsstøtte for at lette de administrative byrder for SMV'er.

- Implementering af indre markedsdirektiver skal forbedres, og servicedirektivet skal færdiggøres.
- Landene bør have større fokus på konkurrence.

3) Globalisering og demografisk aldring; ”Responding to globalisation and ageing”:

- Medlemslandene skal sikre den finansielle bæredygtighed ved at forbedre de offentlige finanser og stadig reducere offentlig gæld. Som led i reformer af de offentlige pensionssystemer skal medlemslandene skabes incitament for ældre arbejdstagere til at blive længere på arbejdsmarkedet og tilpasse pensionsalderen til den forøgede forventede levetid.
- Medlemslandene bør gennemføre strategier for aktiv aldring. Formålet skal være at styrke incitamentet til at blive på arbejdsmarkedet, og herunder begrænse antallet af efterlønnere, give bedre muligheder for delvis tilbagetrækning og deltidsarbejde samt at forbedre kvaliteten i arbejdet. Endvidere bør arbejdstagere over 45 år i langt højere grad end andre deltage i efteruddannelse.
- Medlemslandene bør inden udgangen af 2007 sikre, at alle unge, der har forladt skolen og er arbejdsløse, får tilbudt beskæftigelse, en læreplads, yderligere uddannelse eller andre beskæftigelsesfremmende tiltag inden for seks måneder – og ved år 2010 inden for 100 dage. Der bør endvidere gives incitament for virksomheder, især SMV’er, til at tilbyde unge arbejdsløse beskæftigelse.
- Børnepasning og ligestilling mellem kønnene skal forbedres.
- Medlemslandene bør tilstræbe en fælles forståelse af ”flexicurity”. Kommissionen vil udarbejde en rapport med henblik på at lette enighed blandt medlemslandene, ved udgangen af 2007, om en række fælles principper omfattende følgende elementer:
 - Modernisering af arbejdsretten som skal give mulighed for fleksible ansættelsesvilkår samt en reduktion af opsplittningen af arbejdsmarkedet og sort arbejde. Kommissionen vil konsultere arbejdsmarkedets parter og andre involverede parter om disse spørgsmål i løbet af året.
 - Livslang læring og aktiv arbejdsmarkedspolitik med henblik på at styrke arbejdstagernes tilpasningsevne og beskæftigelsesegnet kombineret med øgede finansielle incitament til at tage et job. Den Europæiske Socialfond og Globaliseringsfonden kan bidrage hertil.
 - Moderne sociale sikringssystemer, som både kan lette arbejdskraftens mobilitet og sikre tilstrækkelige sociale ydelser i tilfælde af ledighed. Direktivforslaget om overførsel af supplerende pensionsrettigheder vil bidrage til mobiliteten, ligesom medlemslandene bør overveje at accelerere ophævelsen af alle restriktioner på arbejdskraftens fri bevægelighed inden for EU.
- Med henblik på at identificere konkrete tiltag til fremskridt inden for disse tre ovennævnte områder foreslår Kommissionen, at formandskabet afholder et ekstraordinært socialt topmøde.

4) Energi; ”Moving towards an efficient and integrated EU energy policy”:

- EU bør styrke sit indre marked for energi ved bedre implementering og regulering, ved mere konkurrence inden for især elektricitet og gas samt ved bedre samarbejde og forbindelser mellem MS med det formål at opnå et fuldstændigt og effektivt energimarked 1. juli 2007 i overensstemmelse med DER's beslutning.
- Forskning og udvikling inden for alternative energikilder, energiteknologi og energieffektivitet skal stimuleres – bl.a. ved udvikling af fælleseuropæiske incitamenter for udvikling af alternativ energi.
- Forbedring af forsynings sikkerheden kræver bl.a., at EU taler med én stemme over for eksterne forsyningskilder og i internationale fora.
- Kommissionen forventes at udkomme den 8. marts med en grøn bog om, hvordan disse målsætninger bedst kan opnås.

Kommissionens vurdering af Danmarks nationale reformprogram:

Kommissionens vurdering af Danmarks nationale reformprogram er altovervejende positiv. Programmet betegnes som ambitiøst, men også realistisk. Kommissionen er enig i reformprogrammets analyser og hovedprioriteter, men så dog gerne flere eksempler på specifikke tiltag som konkretisering af de overordnede brede linier, der præger fremstillingen. Dette gælder særligt, for så vidt angår målsætningerne om øget konkurrenceevne og større tilførsel af arbejdskraft. Kommissionen noterer sig, at flere politiske tiltag forventes udmøntet i lyset af anbefalingerne fra Velfærdskommissionen og Globaliseringsrådet.

Den mere specifikke vurdering er opdelt i et makro-økonomisk, et mikro-økonomisk og et beskæftigelsespolitisk afsnit: I det makro-økonomiske afsnit erklærer Kommissionen sig enig i regeringens overordnede målsætninger om sunde offentlige finanser, en stabil valutakurs, prisstabilitet og høj beskæftigelse. Kommissionen er ligeledes enig i reformprogrammets mikro-økonomiske analyse, hvor Kommissionen især fokuserer på behovet for øget konkurrence inden for en række sektorer. For så vidt angår investeringer i forskning og udvikling påpeger Kommissionen, at Danmark med 2,6 pct. af BNP er et godt stykke over EU-gennemsnittet på 1,9 pct. Derfor vurderer Kommissionen også, at Danmark har gode chancer for at nå den fælles målsætning om 3 pct. af BNP i 2010. Hvad angår implementeringen af indre markedspolitikker, er Danmarks indsats ifølge Kommissionen opmuntrende. Samlet set vurderer Kommissionen, at de mikro-økonomiske politiske initiativer sandsynligvis vil bidrage til øget vækst og beskæftigelse. Hvad angår det beskæftigelsespolitiske afsnit, er Kommissionen endnu en gang enig i både analyse og prioriteringer. Kommissionen vurderer, at de beskæftigelsespolitiske initiativer formentlig kan øge beskæftigelsen i Danmark, men at de danske mål om 50-60.000 flere i arbejde kan blive svære at nå uden yderligere tiltag, som muligvis kan tage afsæt i Velfærdskommissionens anbefalinger. For så vidt angår målene indenfor uddannelsesområdet, finder Kommissionen dem fyldestgørende og fokuserede, om end nogle af dem vurderes måske at være for optimistiske.

Som konklusion fremhæver Kommissionen følgende tre styrker ved det danske NRP:

- Det forsøger aktivt at inkorporere miljøaspekter på tværs af politikområderne.

- Konkrete målinger af energi, uddannelse, effektivisering af den offentlige sektor samt fremme af F&U og innovation.
- Skattelettelser til entreprenører for at skabe incitament til yderligere vækst vurderes at være særligt interessant.

Samt to punkter, der ifølge Kommission kræver yderligere opmærksomhed:

- Flere konkrete og specifikke tiltag for at øge udbuddet af arbejdskraft, som muligvis kan tage afsæt i Velfærdskommissionens anbefalinger.
- Flere detaljerede tiltag for at øge konkurrencen.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke umiddelbart at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. I det omfang en række af de opstillede nye målsætninger vil skulle efterleves, herunder eksempelvis målsætningen om at anvende 2 pct. af BNP på videregående uddannelser, vil det kunne medføre betydelige statsfinansielle konsekvenser.

9. Høring

Sagen forudses ikke sendt i høring.

Lissabon-strategien drøftes løbende i Kontaktudvalget for Lissabon-strategien, hvor en bred kreds af interesseorganisationer og ministerier er repræsenteret, og hvor Udenrigsministeriet er formand. Der afholdes møder i udvalget frem mod forårstopmødet.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens Fremskridtsrapport velkommen, herunder Kommissionens forslag til øget fokus på de fire udvalgte politikområder, forskning/udvikling/universiteter, erhvervslivets rammevilkår, globalisering/demografi og energi.

Regeringen ser behov for at fokusere på implementeringen af de nationale reformprogrammer samt effektiv bilateral dialog mellem Kommissionen og medlemslandene herom og en reel multilateral overvågning og ”peer pressure”. Regeringen støtter Kommissionens opfordring til, at medlemslandene i højere grad skal fokusere på gennemførelsen af det indre marked og på at forbedre konkurrencen.

Regeringen er enig i Kommissionens konklusion om, at den primære makroøkonomiske udfordring er at sikre budgetdisciplin i medlemslandene, hvorfor forslag til tiltag bør prioriteres inden for rammerne af det overordnede hensyn til holdbarhed og konsolidering af de offentlige finanser samt Stabilitets- og Vækstpagten.

Regeringen er enig med Kommissionens konklusioner vedrørende Danmarks reformprogram, der fremhæver behov for yderligere danske tiltag med henblik på at styrke konkurrence inden for visse sektorer og at nå målsætningen om et forøget udbud af arbejdskraft.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre landes mere detaljerede holdninger til Fremskridtsrapporten kendes endnu kun i begrænset omfang, men rapporten hilses generelt velkommen. Det generelle indtryk er støtte til fokusering på de fire af Kommissionen udpegede hovedindsatsområder.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg med henblik på orientering forud for rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 30.-31. januar 2006.

Europapolitisk kontor